

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Årgång 53

Nr 1
Juni 2012

Medlemsblad för Svensk-Etiopiska Föreningen

Gampärlhöna. Foto: Håkan Pohlstrand

I Tenaestelin den här gången bl a:

Rapport från årsmötet • Intryck från Etiopien 2012
De får hjälp av stipendiefonden • Sjukvård i Etiopien
Rundresa i Omo

TENAESTELIN

ፔና ጽዮና

Ansvarig utgivare: Biniyam Wondimu
Layout och tryck: Fyris-Tryck AB

Adressändringar
ska snarast meddelas till Örjan Åkerrén,
se adress nedan.

Manusstopp
Manus till nästa nummer skickas till någon i
redaktionskommittén senast den 15 oktober
2012 med e-post.

STYRELSE

Ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-82 54 06
E-post : biniyam.wondimu@ki.se

Vice ordförande:

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02

Sekreterare:

Ingegerd Nylander
Upplandsgatan 80
113 44 Stockholm
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingegerd.nylander@gmail.com

Skattmästare/medlemssekreterare:

Per Wallgren
Åkervägen 36
756 51 Uppsala
Tel: 018-32 47 63
E-post: per.wallgren@sva.se

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40L
741 42 Knivsta
Tel: 018-34 15 90
E-post: orjan55@me.com

Övriga styrelseledamöter:

Wessen Beshah	(08-603 80 20)
Sven Britton	(08-678 86 70)
Jan Olof Gustavi	(08-532 50426)
Sonja Pohlstrand	(0152-200 02)

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 08-500 272 22
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingegerd.nylander@gmail.com

Sven Britton
Tel: 08-678 86 70
E-post: sven.britton@ki.se

Barbro Ergetie
Tel: 0157-606 07
E-post: barbro.ergetie@telia.com

Martin Hydén, webmaster
martin@martinhyden.se

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter:

Medlemsavgiften per kalenderår är 200 kr per
hushåll, dvs alla personer som bor på samma
adress.

Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6,
Svensk-Etiopiska Föreningen

Hemsida: www.svensk-etiopiska.se

F.d. ordföranden har ordet _____

Kära vänner

Skriver mina sista rader i denna kolumn, nästa gång ser ni ett annat namn, Biniyam Wondimu. Jag är fortfarande kvar i styrelsen, men nu som vice ordförande.

Mina tio år som ordförande för Svensk-Etiopiska Föreningen har varit mycket givande och jag har träffat så många intressanta människor både här och i Etiopien. Arbetet har inte varit betungande på något sätt, vilket beror på den underbara och arbetsvilliga styrelse jag haft omkring mig. Vi har fungerat som ett helt lag, alla glada och arbetsamma och alla har utfört det vi bestämt på våra möten.

Innan jag lämnar denna ruta vill jag personligen rikta ett stort och varmt tack till tidningsredaktionen, som har fungerat mycket proffsigt under dessa år. Ett stort och färgrikt tack till er alla i styrelsen och i redaktionen.

Som ordförande kliver Biniyam Wondimu upp, vi har bytt plats helt enkelt. Biniyam kommer att bli en mycket bra ordförande. Han är kunnig och mycket resvan. Detta med att regelbundet resa till Etiopien tycker jag är mycket viktigt. Det är väsentligt att vara uppdaterad i ett land där det händer så mycket.

Lycka till Biniyam och ett stort tack alla föreningsmedlemmar, för det stöd ni gett mig.

Håkan

Biniyam Wondimu ny ordförande _____

Ordföranden och vice ordföranden byter plats. Fr v Biniyam Wondimu och Håkan Pohlstrand, som avtackades med blommor och bok "The State of Africa" av Martin Meredith, som skildrar Afrikas moderna historia efter kolonisationen. Foto:Martin Hydén.

Efter tio år avgick Håkan Pohlstrand som ordförande vid årsmötet. Biniyam Wondimu, som varit vice ordförande under många år, valdes till ordförande på ett år, till att börja med.

Biniyams engagemang i många andra föreningar med anknytning till Etiopien gör att han vill begränsa ansvaret för föreningen till en övergångsperiod. Valberedningen arbetar under året fram till årsmötet 2013 med att hitta kandidater till ordförande-posten.

Håkan avgår inte ur styrelsen. Vi övriga styrelseledamöter är mycket glada över att Håkan tar över posten som vice ordförande. Närmare presentation av Biniyam Wondimu finns i Tenaestelin nr 1, 2011. Tidningen finns att läsa även på hemsidan.

Årsmötet den 5 maj bjöd på post

5 maj - en historisk dag skulle det visa sig. Italien invaderade Etiopien den 5 maj 1936 och kejsaren återvände till Etiopien från exil i England den 5 maj 1941. Efter årsmötesförhandlingar och kaffepaus bjöds de många medlemmarna, ett åttiotal, som hörsammat inbjudan till årsmötet på två programpunkter.

Först Jan Olof Gustavi om **Etiopiens historia och posthistoria från 1850-1950**. Därefter Håkan Pohlstrands **Mina bästa bilder**.

Jan Olof Gustavi har en intressant samling av etiopiska brev, frimärken, förstadagsbrev och han har dokumenterat allt i ett historiskt perspektiv. Han delade in sin föredragning i fyra block: Etiopiens tidiga historia före 1850, Kejsar Tewodros II 1855-1868, Menelik II 1889-1913, Haile Selassie I 1930-1975.

Den tidiga historien omfattar Axum-eran från cirka 100 AD till 1100 AD, då Etiopien kristnades och klostret i Debre Damo invigdes. Zagwe-dynastin 1137-1270 AD, Etiopien var isolerat och Lalibela var huvudstad. Medeltiden 1270 till cirka 1500. Gondar första fasta huvudstaden 1636-1850-talet.

Kejsar Tewodros II 1855-1868 återupprättar Etiopien som sammanhållen stat. Magdala blir Tewodros bas. Han införde en nationell armé, vapentillverkning och import av vapen. Slavhandeln minskade. Nationellt språk blev amhariska istället för ghées. Tewodros sökte kontakt med framför allt England och drottning Victoria för att utveckla landet. Brev från Tewodros sänt med brittisk konsul, kapten Charles Duncan Cameron, besvarades inte på tre år. Tewodros svarade med att fängsla alla européer i Etiopien. Napier expeditionen, eller Ethiopian Field Force, genomfördes för att befria fångarna. Detta skedde alltså innan

Etiopiens första frimärken på brev.

Minnesmärken Slaget vid Adwa 1896 då italienarna besegrades första gången.

Suezkanalen, invigd den 17 november 1869, kunde utnyttjas för att föra fram förband och förnödenheter. De första officiella breven till och från Etiopien började under kriget. Det var början till en mer regelbunden postkommunikation.

Menelik II 1889 till 12 december 1913. Wuchalefördraget med Italien 1889. Fördraget innebar att Italien skulle sköta alla Etiopiens utrikesaffärer. Detta resulterade i en konflikt mellan Italien och Etiopien, slaget vid Adwa 1896. Frimärken infördes 1895. Européer börjar komma till Etiopien igen för handel, jakt och mission. Etiopien går med i Universal Postal Union (UPU) 1908. Får därmed ett eget postväsende som är internationellt erkänt.

historia och vackra bilder

En gammal postman – melektegna med brev ytterst på en pinne.

Utveckling av järnvägen till Djibouti, telefon och telegraf och en nationell bank. Addis Abeba (tidigare Entotto) grundades 1887. Taytu Betul, Meneliks hustru var faktisk regent mellan 1906 och 1913 när Meneliks hälsa försämrades. Kejsarinnan Zauditu I, Meneliks yngsta dotter, var regent 1916-1930, efter Meneliks död.

Haile Selassie I 1930 till 27 augusti 1975.

Lij Tafari Makonnen – Ras Tafari var regent vid sidan av kejsarinnan Zauditu från 1916 till 1928. Ras Tafari titulerades 1928-1930 Negus, kung av Shoa. Krönt till kejsare Haile Selassie I 1930.

Före andra världskriget byggde Ras Tafari upp ett internationellt kontaktnät. 1929 startår för flyg och flygplats, kommunikationer och

Brev med de första frimärkena efter kriget, tryckta i Frankrike, tillsammans med de allra första frimärkena som designats och tryckts i Etiopien.

infrastruktur. 1931 landets första nedtecknade konstitution. Radiostation i Akaki invigd 1935. Etiopiska Röda korset bildades cirka 1935.

Italien invaderade Etiopien den 5 maj 1936. Röda Korset från Sverige, Holland med flera länder bistod Etiopien. Kejsaren med familj i exil i Bath i England under kriget. Höll tal i Nationernas Förbund den 12 maj 1936 för att få Italiens invasion fördömd. Åter till Addis Abeba den 5 maj 1941, tillsammans med allierade från England och USA.

Efter kriget utkom nya frimärken den 23 mars 1942. Enligt FN-beslut blev Ogaden del av Etiopien 1948 och Eritrea 1950. Etiopien deltog med trupper i Kongokrigen 1960. Under Haile Selassies regeringstid utvecklades flygväsen, civil flyg, utbildning och sjukvård. Under 1966 misslyckades ett försök till nytt skattesystem, vilket ledde till revolt. **Revolution i februari 1974 och Haile Selassie avsattes.** Mördad i augusti 1975.

*Text och bild: Jan Olof Gustavi
Bearbetning: Ingegerd Nylander*

Bilder att njuta av...

Håkan Pohlstrand är en hängiven och duktig fotograf. Han har under åren han rest i Etiopien tagit tusentals foton på djur, fåglar och människor ur Etiopiens många kulturer. På årsmötet visade han 36 foton ur sin samling. Här är några av dem.

Röd Carminbiätare – Awash.

Swayne's hartebeest, koantilop – Senkelle Sanctuary.

Gammal geladabanne med unge -en ovanlig syn - Simien Mountains.

Till höger: Elefanthanne "Big Daddy" med skadad högerbete. Afrikas östligaste elefanthjord, öster om Harar. Ungefär 300 individer.

Svart krontrana – Jimma, Bonga.

Om ni har vägarna förbi Upplandsgatan 16 i Stockholm – titta in till **Schönherr** Foto, där ett urval av Håkan naturbilder från Etiopien visas fram till hösten 2012.

Blå Nilen-dammen – Grand Renaissance Dam

Generalkonsul Mrs Mebrat Beyene Abay informerade om det stora dammbygget i Blå Nilen, tidigare kallad Millenniumdammen, det största hydroelektriska projektet någonsin i Afrika och som till hundra procent kommer att finansieras av den etiopiska regeringen och genom försäljning av andelar. Kostnaden för bygget beräknas till 4, 8 miljarder dollar (80 miljarder Birr). Färdigbyggd kommer dammen att producera 5250 megawatt. Elektricitet kommer att exporteras till närliggande länder.

Mrs Mebrat välkomnade alla, etiopier som svenskar, att bidra till dammbygget genom att köpa andelar eller donera en summa. Mer information och ansökningsblankett för inköp av andelar finns på etiopiska generalkonsulatets hemsida, www.ethemb.se. Det finns även en Facebooksida "Build the Dam".

Dag af Ekenstam

avled den 31 januari 2012 i en ålder av nära 68 år.

Han efterlämnar maken Maureen och barnen Christofer och Catharina, tre barnbarn och syskonen Nina och Jonas.

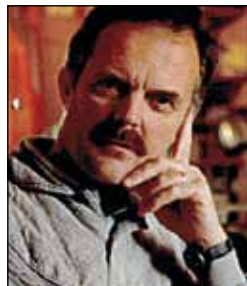

Foto:Privat

Dag var medlem i redaktionskommittén och styrelseledamot i Svensk-Etiopiska Föreningen 1994-2000. Han var en pionjär när det gällde datakunskap i redaktionen och visste hur man söker information på nätet. Många av hans artiklar var baserade på just kunskaper han fått genom sökningar på Internet samt från sina olika resor. Han besökte Etiopien några gånger och förälskade sig i landet. Fotografering var hans stora hobby.

Dag föddes i Bromma och utbildade sig till journalist. Han började som reporter på Norrtälje Tidning, chefredaktör på Skånska Dagbladet 1972-1977. Efter flytten till Stockholm fick Dag anställning på Tidningen Lastbilen i Stockholm, familjen bosatte sig i Åkersberga. 1988 blev han chefredaktör för branschtidningen Maskinentreprenören, som han blev trogen till sin pensionering.

Dag af Ekenstam var mycket musikintresserad och musikkunnig, främst inom jazzen, och spelade piano och gitarr. Han hade också en äventyrlig ådra, cyklade fyra gånger till Italien och Schweiz, ibland i sällskap med sin son Christofer, och till Hemavan. Han har skrivit en bok om cykelresorna i Europa.

Ingegerd Nylander

Etiopien i januari 2012

Den ekonomiska utvecklingen i Etiopien tycks gå allt snabbare. Det har bara gått ett knappt år sedan det senaste besöket i februari 2011 och varken jag eller mina reskamrater hade väntat oss allt det vi nu skulle få se.

Redan på morgonen den 23 januari när *Ethiopian*-planet gick ner för landning på Bole International Airport kunde jag se flera **nya stora bostadsområden** med oräkneliga flervåningshus i olika färger (rött, grönt, gult, blått). De liknade Lego-klossar och från luften såg det mycket prydligt ut.

Parkeringsplatsen utanför flygplatsen hade blivit större och lite bättre organiserad. Men så snart vi kommit ut därifrån och körde mot centrum var trafiken minst lika kaotisk som förra året. Delvis berodde väl detta på avstängningar här och där med anledning av African Unions stundande toppmöte.

Trängseln på vägen mot Bishoftu var förfärlig. Otaliga lastbilar, både skrotfärdiga och splitternya, färdades i långa karavaner på väg till eller från Djibouti. Vägen har tagit stryk av den supertunga trafiken. För att råda bot på detta bygger man nu med Kinas hjälp en minst fyrfilig, **avgiftsbelagd motorväg mellan Addis och Adama (Nazareth)**. Man har kommit långt i arbetet och motorvägen beräknas vara klar om ett år. Den går strax öster om vårt Bishoftu, inte långt från Lake Babogaya och "Regnsjön".

Bishoftu, med sina c:a 150 000 invånare, hade inte förändrats så mycket sedan föregående besök. I dess centrum är det fortfarande grönt och några nybyggda "höghus" syns inte till. Förändringarna har istället skett i utkanterna av staden, framför allt kring "Regnsjön", som vi Bishoftusvenskar en gång i tiden kallade Lake Chalalaka för, eftersom den var sjö endast under regnperioden (juni – september).

När vi nu for förbi i slutet av januari har **"Regnsjön" förvandlats till ett enormt grönsaksland**, som enligt uppgift täcker 40% av Addis Abebas grönsaksbehov. I anslutning till "grönsakslandet" har man anlagt lantbruksskolor och byggt ett stort antal flervåningshus med andelslägenheter

Motorvägsbygget mellan Addis och Adama (Nazret).

Enorma grönsaksodlingar i utkanten av Bishoftu.

till priser mellan 200 000 och 300 000 ETB (osäkra uppgifter). I närheten har man även uppfödning av nötkreatur och en stor mejerianläggning med direktförsäljning. Vid utfarten i riktning mot Addis finner vi flera trädgårdsodlingar och plantskolor – gröna krukväxter med blommor i alla färger står uppgradade till försäljning längs vägen. Det är vackert!

Turismen har utvecklats. Kratersjöarna Kuriftu och Babogaya utanför Bishoftu har förvandlats till vackra *resorts* för välbeställda turister. Vi ville titta in på Kuriftu Resort & Spa men utan att lyckas, eftersom vi inte hade någon reservation. Det enda vi kunde se utanför var parkerade SUV:ar och etiopiska gäster på väg in i receptionen. Av Kuriftu Resort & Spas hemsida framgår att betalning sker i USD med MasterCard eller Visa. Lika dyrt som i Europa. Vid Lake Babogaya däremot fann vi en trevlig ECO Resort med underbar utsikt över sjön till hyfsade priser i ETB.

En dag gjorde vi en utflykt till Sodere vid Awash, som har en fin hotellanläggning med sim-

Nya sätet för African Union som invigdes i slutet av januari i år.

bassänger och varma källor. På vägen dit passerade vi **Adama** som låg insvept i ett stort moln av smog och rött damm till följd av bl.a. motorvägsbygget. På en kulle ovanför molnet stod flera vindkraftverk och inne i den numera stora staden Adama såg vi flera nybyggda eleganta hotell, affärer, banker och inte minst den imponerande *Oromia State Building* med sitt höga minnesmonument. Därifrån for vi vidare till **Wonji** med sina enorma konstbevattnade sockerrörsodlingar. Vattnet leds från Awash och vi stannade en stund för att titta på det pågående ”kinesiska” vattenkanalbygget i den röda jorden.

Den 28 januari – mitt under pågående AU-toppmöte - tog vi in på gamla men nyrenoverade Ras Hotel i Addis. Nästa dag, som var en söndag, hade vi stämt träff vid hotellet med vår chaufför Gelebo kl 09:30. Men först vid 11-tiden hittade vi honom längre upp på Churchill Road, där han fastnat. Inte så konstigt, eftersom alla större gator i Addis stängdes av så snart någon av de höga mötesdeltagarna skulle förflytta sig i limousin åtföljd av tjutande motorcykelpoliser. All övrig trafik hade lamslagits. Dagen innan hade det nya, arkitektoniskt storslagna, sätet för African Union invigts i närvaro av höga inhemska och utländska ledare och dignitärer. Byggnationen av det nya sätet, som påbörjades 2009, har letts och finansierats av Kina.

På måndagen lyckades jag hitta en engelskspråkig tidning, *Fortune*, hos en ung kille som satt på trottoaren. Förutom tidningar sålde han chat, tuggummi och annat ”godis”. Vid en snabbkoll såg jag att tidningens chefredaktör och medarbetare är etiopier. Så jag tog tidningen och betalade 5 birr.

Red Terror Martyrs Memorial Museum i Addis Abeba. Foto: Annika Smith.

En av rubrikerna på förstasidan var ”*Controversial Karuturi to Go Public, Here*”. Indiern Karuturi, som med enorm framgång odlar rosor och arrenderar jordbruksmark för majsodling i bl.a. Gambela-regionen, planerar att ”släppa” 200 000 aktier à 1000 ETB/st till inhemska investerare. *Fortune* är skeptisk. Under en annan rubrik, ”*Ethiopia Hopes to Launch Construction of Three New Dams*”, meddelas att Norge beviljat Etiopien ett lån på drygt 20 miljoner USD för den *feasibility study*, som ska genomföras innan en eventuell byggstart.

Längre in i tidningen läste jag en intressant artikel om indrivning av skatter. Under det senaste halvåret har skattmasen (Ethiopian Revenues & Customs Authority) fått in 24 miljarder birr mer än under samma period föregående år. Hur stora skatteintäkterna varit totalt kunde jag inte utläsa av artikeln. Men att affärsmännen numera betalar skatt fick jag klart för mig när jag i en affär på Churchill Road inhandlade två tavlor med ”nyklas-siska” etiopiska motiv målade på pergament. De ville ha 700 birr för båda två, vilket i och för sig var billigt, men jag fick ner priset till 600 förutsatt att jag accepterade ett kvitto på 500 birr. För skattens skull. Jag gick med på det, fick ett riktigt kvitto och alla blev nöjda. **Den sista dagen i Addis** passade jag och en av reskamraterna på att gå till **Red Terror Martyrs Memorial Museum**. Ljuset hade gått men vi fick en exklusiv visning med ficklampa av museiintendenten, som själv suttit fängslad i 8 år under Mengistu-tiden. Det var oerhört starkt och gripande. *Never ever again* står det inristat på monumentet utanför. Och måtte det så få bli.

Februari 2012, Annika Smith

Bilder: Pia Virving

Ungdomar får möjlighet till högre utbildning

De 15.000 kronor från Svensk-Etiopiska Föreningens stipendiefond som överfördes till syster Senkenesh och Medhen Social Center i slutet av 2010 har givit nio ungdomar, åtta flickor och en pojke, möjlighet att studera på college eller universitetsnivå.

När min bror Ragnar och jag besökte MSC den 10 november 2011 hade syster Senkenesh ordnat så att vi fick träffa tre av flickorna och intervju dem. Flickorna, som alla bor inom ALERT-området och som kommer från utsatta familjer eller är föräldralösa, var medvetna om vilka möjligheter och dörrar som står öppna för dem och det var mycket upplyftande och inspirerande att lyssna på dem och deras framtidsplaner. En av flickorna är föräldralös och har gått igenom upprepade förluster, men ser ändå ljus på framtiden, när hon nu blivit utvald att få studera.

Vill bli rymdforskare

Flickorna har ambitioner. Sintayehu, 17 år, började skolan innan hon fyllt fem år. Hon kom till MSC när hon skulle börja i tredje klass, hon visste att undervisningen där var bättre än i den första skolan, där hon mest lekte, säger hon.

Skolresultaten förbättrades för varje år och hon var en av de bästa eleverna i grade

Sintayehu - blivande rymdforskare?

12. Sintayehu har två yngre systrar. Hon har just börjat sin ingenjörsutbildning vid universitetet i Gondar. Men, hennes dröm att bli rymdforskare och att få studera utomlands!

Vill modernisera jordbrukssektorn

Semegne är 19 år och föddes i Debra Tsion. När hennes mycket unga mor var gravid kallades fadern ut i kriget. Han återvände aldrig. Modern gifte om sig och lämnade Semegne hos morföräldrarna, där hon växte upp. Hon betraktade sina morföräldrar som sina föräldrar. Men olyckan slog till igen. Morfadern blev sjuk och gick bort, mormodern drucknade när hon var ute för att leta efter ett barnbarn som försvunnit. Barnbarnet hittades så småningom

Nu stod Semegne helt ensam, utan försörjning och utan skolgång. En farbror tog henne till Addis Abeba och lämnade henne hos en kvinna, som det visade sig blev hennes lycka. Kvinnan Zinash tog hand om

Semegne vill bli jordbruksutvecklare.

Semegne, såg till att hon fick gå i skolan. Zinash arbetade hos en indisk läkare inom ALERT som lovade stödja Semegne och genom honom kom hon i kontakt med syster Senkenesh. Även Zinash dog och togs ifrån henne.

Semegne kallar sig själv en järnflicka, och man kan bara hålla med. Hon visar en enorm styrka, att kunna resa sig efter alla svårigheter och förluster och tänka på framtiden.

Hon har blivit antagen till Asosa Agricultural University för att studera till agronom. Hennes ambition är att få vara delaktig i att modernisera Etiopiens jordbrukssektor.

Framtid som kontorschef

Meske, 19 år, är sjunde barnet i en familj där modern är sjuklig och fadern försörjer familjen genom att tigga. Hon bor hemma och går andra året på en treårig handelsutbildning i Addis. När vi träffade henne

Meske siktar på arbete som kontorschef.

hade hon en praktikplats på det etiopiska radio- och tevebolaget. Meske har haft en svår uppväxt i fattigdom och vill gärna fortsätta att studera till en högre examen och kan tänka sig en framtid som kontorschef. Hon och en av bröderna är de enda i syskonskaran som fått gå i skolan.

Trots att de tre flickorna har svåra och sorgliga uppväxtförhållanden, som det varit svårt för dem att berätta och skriva om, har de ändå velat att vi i Svensk-Etiopiska Föreningen ska få ta del av dem. De är mycket tacksamma för den chans de fått.

Jag känner mig mycket hedrad och privilegierad att ha fått dessa modiga flickors förtroende.

Måtte deras drömmar gå i uppfyllelse!

Ingegerd Nylander

Ni kan vara stolta över stödet till Medhen Social Center

Eivor Jonsson och Maivor Karlsson arbetade 1968-1970 som fredskårister för Sidas räkning. Under de åren var de engagerade i Yetemhirt Blichta-skolan, en skola för fattiga elever, som nu drivs i etiopisk regi. Men svenska Blichtaföreningen består. Nu stödjer man Syster Senkenesh och hennes Medhen Social Center som vi berättade om i förra Tenaestelin.

Dit skänker Svensk-Etiopiska Föreningen via SEFs stipendiefond 15 000 kronor per år under tre år.

Men tillbaka till Eivor Jonsson och Maivor Karlsson som i mars 2011 besökte Addis. Eivor arbetade som socialarbetare vid Lideta-kliniken men var också en tid ordförande i Yetemhirt Blichta-föreningen och Maivor var rektor på skolan.

När de nu var tillbaka passade de på att besöka Medhen Social Center och syster Senkenesh. "Alla Blichta-medlemmar kan vara stolta över att stödja en sådan verksamhet", skriver de i sin reserapport.

Roligt också för oss i Svensk-Etiopiska Föreningen att höra.

"**Syster Senkenesh** mötte oss med stor vänlighet och informerade om centrets verksamhet. Vi besökte skolan där vi träffade alla tre förskoleklasserna, som bedrivs enligt Montessoripedagogiken. Första årets förskoleklass var lite ljudlig och rörlig men andra och tredje arbetade enträget, tyst och stilla, och tycktes helt oberörda av vårt besök. Mycket och genomtänkt arbetsmaterial fanns tillgängligt för barnen. Imponerande! Vi tittade också in till lärarträningen, en del av den informella utbildningen."

Eivor och Maivor berättar vidare: "Den informella utbildningen anordnas för lite äldre ungdomar som inte klarat sin skolgång i den allmänna skolan så bra. De får nu

*Från vänster
Eivor Jonsson,
syster Senkenesh
och Maivor
Karlsson.*

en ny chans. Ungdomarna får undervisning och tränar att själva undervisa. Grupper av barn/ungdomar som går i ordinarie skola kommer efter skolan till centret några timmar i veckan och får hjälp av äldre ungdomar," tutors."

"Flera från den informella utbildningen har kunnat gå vidare till olika universitet och högskolor eller arbeta som lärare. Och de som kommer efter skolan och får tutorhjälp kan lättare klara sig och få bra betyg i den ordinarie skolan."

"Utöver utbildning bedriver centret en omfattande social verksamhet. Man har t.ex. volontärer som besöker nyutskrivna patienter för att hjälpa till med deras rehabilitering. Man har också ett program för föräldralösa barn där man stöttar någon anhörig eller annan person att ta hand om barnen i deras hem. Centret stöder även äldre leprasjuka personer."

Eivor och Maivor berättar att det var en stor upplevelse att få komma till Medhen Social Center, som ligger i anslutning till ALERT-området och som de besökte flera gånger under sina år i Etiopien.

De letade sig fram till sina gamla arbetsplatser, Lideta-kliniken och Yetemhirt Blichta-skolan. Båda hade växt på ett positivt sätt. "Vi klev in på skolgården och blev väl mottagna av rektor och flera lärare. Halva den skola vi byggde 1969 var borttagen för att ge plats för ett stort 4-våningshus – den nya skolan. Det var roligt att se att båda våra arbetsplatser fanns kvar och att verksamheterna utvecklats."

Emily Marino:

Thirteen Months of Sunshine – lyckligt slut på en otrolig men sann berättelse

Tre föräldralösa etiopiska syskon blir adopterade av en ensamstående kanadensisk kvinna och gör en återresa till ursprungslandet tjugo år senare tillsammans med författaren. Boken handlar om denna resa som gjordes julen 2007 med de nu vuxna Abeba, 29, Wondimu, 27, och Tigist, 24.

Författaren Emily Marino, amerikansk socionom, bor sedan 1967 i Sverige och har arbetat för Sida. Hon var arbetskamrat till adoptivmodern Jennifer Thomson på UNDP i Addis Abeba 1985 och 1986. Emily har fyra egna vuxna barn och är gudmor till de tre adopterade ungdomarna.

Jennifer adopterade först den yngsta Tigist som fyraåring från ett barnhem i Addis Abeba 1986.

I Kanada pratade Tigist ofta om Abeba och Wondimu och grät efter dem. När Jennifer gjorde efterforskningar fick hon veta att dessa var Tigists biologiska syskon som hade placerats på ett annat barnhem efter föräldrarnas död. Jennifer bestämde sig för att adoptera även dessa barn. Emily var fortfarande kvar på UNDP i Addis Abeba och blev Thomson behjälplig vid adoptionen av de äldre barnen.

Återbesöket till Etiopien blir omvälvande för alla. Ungdomarna återvände till det område där de växte upp med sina föräldrar. Alla var förundrade över hur mycket de kom ihåg, de kände igen forna grannar och lekkamrater och för Abeba kom amharinjan tillbaka.

Återseendet med den grannkvinna, Tsege, som lät hela familjen bo i hennes lilla hus och som tog hand om barnen när först

Från vänster till höger: Tigist, Wondimu, Abeba, Emily, Jennifer.

Foto: Emily Marino

fadern och sedan modern dör är gripande. Vid båda dödsfallen var Abeba närvarande. Vid nio års ålder var hon storasyster som kände ansvar för sina två små syskon.

I längden var det inte möjligt för Tsege att sörja för barnen, som ensamstående kvinna med fem egna barn. Hon placerar dem på barnhem, den yngsta Tigist på ett för mindre barn och de två äldre Abeba och Wondimu tillsammans på ett annat. Tsegas förhoppning var att barnen skulle få ett bättre liv med mat och omsorg och i bästa fall bli adopterade. Abeba får tillstånd att besöka sin lillasyster regelbundet, men Wondimu återser henne först efter flera år, när hans och Abebas adoptioner är klara. De träffas i London dit Jennifer och Tigist kommit för att hämta de äldre syskonen till sitt nya hem i Kanada.

Detta är onekligen en berättelse med lyckligt slut. Det har gått bra för alla tre. De har fått utbildning och ett gott liv. Både Abeba och Wondimu är numera föräldrar själva. De tre syskonen kan tänka sig att själva adoptera barn från Etiopien. Deras mamma Jennifer är en resursstark kvinna

Forts. sid 20

Hennes projekt syftar till bättre vård av cancersjuka i Etiopien

I december 2009 fick Barbro Norrström Mittag-Leffler möjlighet att, som auskulterande onkolog, delta i arbetet på Etiopiens enda onkologiklinik på Tikur Anbessa-sjukhuset (Black Lion) i Addis Abeba. På kliniken finns fyra specialister i onkologi. Någon tillväxt av blivande onkologer existerar ännu inte.

- Det var så imponerande att se hur mina etiopiska kollegor, trots bristande resurser, med stor empati bemötte sina patienter och deras anhöriga, berättar Barbro, som tidigare aldrig sett så många svårt sjuka människor i framför allt sena stadier av cancersjukdomar. Omgående föddes idén hos henne att skapa nätverk bland svenska kollegor med syfte att på volontärbasis hitta stödformer som passar länder, där både allmänna resurser är begränsade liksom tillgången på specialister inom området. Inom ramen för det har hon initierat ett stödprojekt för Hospice Ethiopia i Addis. Med stöd från ASCO, en amerikansk organisation för klinisk onkologi, har även utbildningsinsatser startats, liksom rekrytering av blivande onkologer, på Tikur Anbessa-sjukhuset.

- Behoven inom området är oändliga. Därför är samarbete nödvändigt, betonar Barbro.

Förening bildad i mars i år

Barbro Norrström Mittag-Leffler arbetar som överläkare på ASIH Långbro Park, som bedriver avancerad sjukvård i hemmet för omkring 250 patienter - bland annat har man två cancerprofilerade team. Långbro Park har också en hospiceavdelning för 16 inlagda patienter.

Hon hoppas nu få till stånd ett samarbete mellan Långbro Park och Hospice Ethiopia, Etiopiens enda hospice, som öppnades 2006

Barbro Norrström Mittag-Leffler presenterade Hospice Ethiopia på 2:a nationella konferensen i palliativ vård i mars i år. På bilden tillsammans med professor Carl-Johan Fürst, konferensansvarig.

av sjuksköterskan Tsigereda Yisfawossen. Hospicet har tio vårdplatser och två sjuksköterskor och patienterna slussas dit via två av Addis sjukhus, Tikur Anbessa och St Paul's. Men tio vårdplatser räcker inte långt. Stödföreningen PHEALPS, "Partnership of Hospice Ethiopia and ASIH Långbro Park Sweden" bildades nu i mars och ett överenskommelseavtal, ett s k MoU (memorandum of understanding) skall skrivas under i maj i Addis. Något som förhoppningsvis skall hjälpa till att förbättra verksamheten vid Hospice Ethiopia.

Prognosen oftast dålig

Jag träffar Barbro på Ras Hotel i Addis. Vi har precis avslutat vår lunch när hon passerar vårt bord. Hon stannar till när hon hör att vi talar svenska och undrar vad vi gör i Addis. Vi berättar och undrar sen varför hon är här. Det är då vi får höra den del av hennes historia som handlar om Afrika. Den som började 2007 med att hon blev inbjuden till

Kvinna med svår huvud- och halscancer som får vård på Hospice Ethiopia.

Leg sjukskötare Ephrem Abatun från Hospice Ethiopia på hembesök hos en svårt cancersjuk kvinna.

Sobauniversitetet i Khartoum i Sudan för att föreläsa om palliativ onkologi och palliativ medicin.

- Det var så mitt intresse för icke smittsamma sjukdomar i mindre resursstarka länder började, förklarar hon.

Två år senare kom hon så till Tikur Anbessa-sjukhuset för att praktisera en kort period.

I Etiopien fanns fram till hösten 2011 inget cancerregister. Inom ramen för ett projekt byggs nu ett register upp och det med hjälp av INCTR, ett internationellt nätverk för behandling och forskning inom cancerområdet. Enligt ECA, Ethiopian Cancer Association, diagnosticeras cirka 120 500 cancerpatienter varje år. Till onkologkliniken i Addis remitteras de från sjukhus i hela landet, både statliga och privata, liksom från andra avdelningar på Tikur Anbessa.

Hospice Ethiopia har tio vårdplatser.

En av WHO's databaser för cancer, IARC, visar på mycket dystra prognoser för personer som drabbas av cancer i Etiopien. Vanligaste cancerformen för kvinnor är cancer i livmoderhalsen. Näst vanligast är bröstcancer. Då flertalet av dem kommer i kontakt med vården i mycket sena stadier av sin sjukdom är dödligheten mycket hög.

Tillsammans med onkologkollegan Eva Brun i Lund samt andra intresserade onkologer från hela landet förbereder nu Barbro Norrström Mittag-Leffler starten av en svensk förening för global onkologi, knuten till INCTR, det internationella nätverket för cancerbehandling och -forskning, med säte i Bryssel.

- Via INCTR får vi tillgång till ett värdefullt kontaktnät och vi kan ta del av deras erfarenheter.

- Vi hoppas nu på att kunna samla ännu fler medlemmar, men viktigast i dag är att säkerställa utvecklingen och stödet för Hospice Ethiopia. Där visar man ett enastående engagemang i att ge palliativ vård och symtomlindring till svårt sjuka och vi vill också verka för att tillgången på morfin i smärtlindrande syfte kan säkras i Etiopien.

barbro.norrstrom-mittag-leffler@sll.se

Text: Pia Virving

Bilder: Barbro Norrström Mittag-Leffler

Äntligen såg jag!

Senaste gången jag var med studenter i Etiopien fick jag en s.k. TIA (Transitory Ischemic Attack, ett förstadium till hjärninfarkt) och var tvungen att avbryta och åka hem för att få förebyggande behandling. Studenterna fick ensamma ta sig till Gonder och universitetssjukhuset där för det sista undervisningspasset. Till min förskräckelse klarade de sig alldeles utmärkt utan mig.

När jag nu fyra år senare återvänder med en ny grupp är det med en viss rädsla att jag den här gången verkligen skall få en knäpp i boeten och komma hem med fötterna före. Studenterna, denna gång flertalet färdiga läkare från olika länder under forskarutbildning vid Karolinska Institutet, är upplysta om läget.

För min del är önskan att återse landet och människorna, och göra det med en grupp yngre människor som skall lära om hälso- och sjukvårdens förutsättningar i ett låginkomstland, så stark att jag bortser från risken för en högtryckare att arbeta på hög höjd under ganska stressade förhållanden. Det frestar på att ha ensamt ansvar för nio unga människor från olika miljöer som aldrig varit i ett fattigt land där sjukvården erbjuder en osminkad mätare på läget långt mer autentisk än de turistmiljöer vi besökare vanligtvis hänvisas till.

Först entusiasm, följt av dysterhet och klagan och till slut förnöjsamhet och tilltro. Det är svängningar som så gott som alla (ca 350) studenter jag tagit till Afrika (Etiopien respektive Ghana) genomgår under ett treveckorsbesök som detta, årets grupp inget undantag. Själv kommer jag på mig att vara mer stingslig än tidigare, uppfattar varje klagomål på mat, boende ja till och

med diarrreerna som riktade mot mig. När jag per e-mail söker tröst hos min hustru, som kommer från Ghana och också bott i Etiopien ett par år, får jag ingen.

Kom ihåg att Etiopien är ett av de mest omvälvande länder i Afrika man kan komma till, manar hon. Det tog mig minst ett par veckor att komma i någorlunda balans vid mitt första besök och du har rest och levat i landet länge till skillnad från dina unga förstagångsbesökare. Och har du diarré är du helt upptagen av den, något du som infektionsläkare borde ha förstäelse för.

Jag tar fasta på vad hon säger och ber studenterna om ursäkt för min griniga oförståelse för deras upplevelse av det nya och efter detta blir stämningen strax bättre.

En kritik jag fått även från etiopiska kollegor är om det verkligen är meningsfullt att visa upp etiopisk sjukvård med patienter som har sjukdomar och långt gångna symptom som läkare i Sverige aldrig kommer att få se på hemmaplan. Fungerar inte den etiopiska sjukvården då som ett zoo? Det ligger en del i detta men erfarenheten visar att ca 50% av de som gått kurserna kommit att syssla med internationell medicin i någon form i sitt framtida yrkesutövande. Visserligen är det en positiv selektion av studenter men det är ändå ett högt och talande utfall.

Författaren till vänster i Buch ett mother-to-mother projekt

bulu, där gruppen får information om t.

Gruppen på besök i skolan Meseret i Gonder.

Men visst är inslaget av utflykt och äventyr en lockelse, även för mig efter alla dessa år.

I år kunde vi dessutom ge tillbaka en hel del eftersom deltagarnas kompetens var hög inom specialområden där den annars välutvecklade akademiska etiopiska medicinen är svag. Neonatologi och reumatologi var två uppskattade och välbesökta föreläsningar vi kunde erbjuda både vid fakulteterna i Addis och Gonder.

Det är den förebyggande sjukvården som inger störst respekt. Barnvaccinationsprogrammet fungerar bra och har god täckning i detta vidsträckta och ännu - trots kineserna - på många håll väglösa land. Pneumokockvaccin mot lung- och hjärnhinneinflammation hos barn har nyligen lagts till det obligatoriska (gratis)programmet och vaccin mot Rotavirus, en mycket vanlig orsak till diarré hos småbarn är på gång. Den tidiga barnadödligheten sjunker stadigt genom dessa åtgärder och andra källor till förtröstan är att både malaria och hiv är i sjunkande, även det genom preventiva åtgärder. För malaria det alltmer utbredda användandet av sängnät och för hiv att upplysningarna om hur infektionen kan förebyggas har anammats av framför allt städernas ungdomar.

Den kurativa sjukvården är fortfarande

bekymmersam och det inte bara genom brist på resurser. Grundläggande hygienåtgärder med tvål och vatten, klädbyten och noggrann städning fungerar inte alls. Att se patienter ligga i sina vanliga gångkläder med den halvättna lunchmaten under sängen på den nyinrättade och mycket kostnadskrävande intensivvårdsavdelningen på universitetssjukhuset i Gonder är upprörande, ett resursslöseri. När det gäller sjukhushygien tycker jag att ingen nämnvärd förbättring skett sedan jag kom hit första gången i mitten på 70-talet.

För mig var den största upplevelsen på denna resa att det etiopiska landskapet talade till mig och att jag lyssnade - trots stigande lomhördhet. Aldrig förr har jag sett och förstått dess skönhet och sårbarhet. Bonden bakom oxarna och träplogen, de unga getaherdarna, kvinnorna med marknadens bördor. Den slitna marken med människor och boskap där tillvarons teater utspelas inför mina ögon och inte bakom lyckta dörrar som i mitt eget land. Vördnad och lycka är vad jag känner. Kanske är det först vid resans slut som möjligheten till denna klarsyn infinner sig, åtminstone för mig.

Sven Britton

Foto: Dimitrios Makrygiannakis

Svensk-Etiopisk vänskap ökar med Facebook

Svenskar och etiopier har kända, nära och långvariga vänskapsrelationer. Kanske den första som dokumenterats var sjömannen från Småland för 365 år sedan. Med missionärerna tog vänskapen fart 1866 och vänskapsbanden knöts ofta vidare i släktled efter släktled. Och växte med brev, böcker, telefoner och fax. Och nu har vi Facebook: Världens största internet-community.

Många förstår inte hur man kunde klara sig innan Facebook. I dagens socialt växande samhälle är det inte så lätt att hinna hålla reda på alla vänner och bekanta över hela världen. Men med Facebook vidgas vyerna.

Själv privatspionerar jag på barnbarn, släktingar, gamla arbetskamrater och vänner som försvunnit från halvsekelgamla adresslistor. Födelsedagar är också lätta att följa upp med Facebook. Men gladast kanske jag ändå blir när jag får ett handskrivet brev eller vykort från gamla Etiopien-vännerna Lasse och Margareta Engardt. Ena dagen där de exempelvis fågelskådar på väg mot Timbuktu på floden Niger eller i Simien Mountains. Eller från Ingrid Cornell som håller kvar vår gamla svensk-etiopiska vänskapskontakt per telefon eller vykort liksom Gunlög Andrén som skickar vykort från Venedig, Verona och Mantova - trots att samtliga också använder sin dator när det passar. De träffar mitt hjärta djupare än «gilla»-knappen på Facebook gör.

Facebook rätt i tiden

Men varför går det inte lika bra med traditionell kommunikation? Jo, för att Facebook är helt rätt i tiden, ett hjälpmedel

med en fenomenal snabbhet och räckvidd. Internet har öppnat fantastiska möjligheter att nå ut till så många, så snabbt, så globalt och så samtidigt. Det är inte alla världens närmare 200 länder som har accepterat Facebook men med Etiopien går det bra att kommunicera.

Nu för tiden är det vanligt att resa, ta sabbatsår, studera eller bosätta sig på andra sidan jordklotet. Speciellt vi som har vårt hjärta i Etiopien och som har mött så många vänner för livet – vi mår bra av att hålla kontakten med svensk-etiopiska vänner som vi träffat under lyckliga perioder i vårt liv. «Vi möts och vi skiljs, men vi skiljs utan tårar», nynnade jag ofta på flygplatser i Debre Zeit, Asmara, Addis Abeba och Arlanda. Inte visste jag om vi någonsin skulle få ses igen ... lyckliga gemensamma minnen bleknade, kära vänner «försvann». Det blev krångligt att hålla kontakten med alla man ville.

Liten flicka blev stor

Men så kom Facebook för mindre än ett decennium sedan. Och nu kan vi träffas, gilla varandra och ses dagligen - om vi vill - för det är klart att det är frivilligt att vara med. Och vi kan nå en gammal vän i cyberrymden på mindre än en sekund och få svar direkt. Hur många svensk-etiopiska Facebook-vänner som finns i dag vet jag inte, men vi blir fler och fler "För mina vänner är dina vänner och dina vänner är mina vänner ..." som visan så hurtigt säger.

Ingrid Löfström Berg är en av gamla vänner som återuppstått tack vare Facebook. Hon var bara en ung flicka när vi träffades i Etiopien på 1960-talet. Hon är känd genom sitt arbete som ansvarig för Sveriges

INGRID LÖFSTRÖM
med dottern Linda.

bistånd i ett antal afrikanska länder och senast 2004-2008 i Etiopien. Vi var båda unga och ohjälpligt förälskade i Etiopien från första stund. Hon återvände till och jobbade i Etiopien i tre olika omgångar. Hon är gift med författaren Lasse Berg som alla också älskar. Ingrid har via Facebook hittat ett antal gamla vänner från sina skolor i Etiopien (1961-1964) som sedan länge hade förvunnit ur hennes liv.

- Ja, till och med min allra första "boyfriend" som jag inte hade hört något alls om eller ifrån sedan mitten av 80-talet. Men minst lika intressant och fantastiskt tycker jag att det är att ha funnit Naigzy Gebremedhin som jobbade med min pappa på Building College, utbrister Ingrid och berättar att en av hennes pappas (Nils Löfström) sista önskningar var att Naigzy skulle få en present (en liten tennkåsa) av honom, eftersom han hade betytt så mycket för honom. Andra vänner från hennes fars Etiopien-tid tog med sig presenten till Nairobi där Naigzy nu finns. Trots att han nu är gammal visade det sig att han hade kopplat upp sig på Facebook. Ingrid kunde därför ganska snabbt berätta för en djupt berörd Naigzy om pappans bortgång.

Ingrids bror Kjell Löfström är en stor svensk-etiopisk informatör på Facebook som förmedlar underbara arkivbilder från Etiopien och hans vänner runt om i världen, liksom etiopisk musik och videofilmer.

KJELL
LÖFSTRÖM - en
av de största
svensk-etiopiska
vänskapssam-
ordnarna.
Musik, litteratur,
film, ingenting
kulturellt
är honom
främmande.

Anders Arhammar hittar en lekkamrat

- Jag hade en bästa kompis Lars när jag bodde i Addis Abeba på sextiotalet. Vi bodde en bit ifrån varandra, som man ofta gjorde, men med skjutshjälp så kunde vi leka rätt ofta ändå. När vi sedan flyttade hem till Sverige träffades vi kanske en eller två gånger, men kontakten bröts rätt snabbt. Säger han.

Och på den vägen har det varit - fram till nu - för via Facebook har de gamla lekkamraterna återknutit kontakten och pratat om att de ska ses framåt sommaren. Han har också hittat många andra bekanta.

- Och att bara läsa deras inlägg gör att jag åter minns Etiopien och påminns om små detaljer i barndomen som jag glömt. Mitt nästa projekt är att finna klasskamrater från Franska skolan, till exempel min bänkkompis under flera år.

ANDERS
ARHAMMAR
tittar ut genom
skalet av en
mobiltelefon. Han
letar på Facebook
efter sin gamla
bänkkamrat från
Franska Skolan.

Marta Leggese var bara en liten baby när jag såg henne första gången. Hon tycker att Facebook är fantastiskt. Marta har två konton, ett för familj och vänner och ett för mer professionella kontakter. Hon har ca 250 vänner i varje konto. Hon har kommit i kontakt med mängder av gamla vänner från olika tider i livet - Nigeria, Etiopien och Sverige. Det var genom Facebook som hon fick reda på the Sanford School Alumni Reunion förra året i Addis Abeba och det tycker hon var otroligt roligt. Det finns nu två stycken Alumni-grupper och genom dessa har hon även fått nya vänner - många av dem Etiopien-vänner!

- Med tanke på hur utspridda vi är runt hela världen så är jag väldigt glad att kunna veta hur dessa människor mår och lever, säger hon.

Socialt och spännande! Lärorikt och roligt! Men det kanske allra roligaste med Facebook är som författaren Evelyn Waugh (1903-66) sa "Vi tycker om våra vänner,

inte för deras förmåga att roa oss, utan för vår förmåga att roa dem".

Barbro Ergetie

FAKTA OM FACEBOOK

- Facebook är bara åtta år gammal.
- Facebook är världens största internet-community. Alla användare har egna profilsidor och delar med sig bilder, videosekvenser och annat till sina vänner. Även många företag och organisationer finns på Facebook.
- För ett år sedan hade Facebook mer än 600 miljoner aktiva användare runt om i världen. Man får ha max. 5000 vänner.

Forts. från sid 13

(nyligen pensionerad från kanadensiska CIDA, motsvarande svenska Sida) som på egen hand klarat av att uppfostra tre barn med en svår bakgrund och med många traumatiska minnen i bagaget.

Även om alla adopterade inte kan återfinna sin biologiska familj eller få information om sin bakgrund, kan boken med behållning läsas av adopterade från Etiopien och deras familjer och kanske ge inspiration till en återresa. Emily Marino beskriver Addis Abebas sevärdheter, ger en inblick i seder och traditioner, beskriver den etiopiska maten och kaffeceremonin, och förklarar de olika religionerna i landet. Säll-

skapet gör också "the Historic Route", reser till Bahar Dar, Gondar, Axum och Lalibela, där de etiopisk-kanadensiska ungdomarna imponeras av och känner stolhet över sitt födelselands rika kultur och historia.

Thirteen Months of Sunshine är skriven på engelska. Finns inte i svensk översättning. 113 sidor. Pris 150 kr.

Beställes från:

ingegerd.nylander@gmail.com.

Text: Ingegerd Nylander

NOTISER:

Etiopiskt nyår 29 augusti

Det etiopiska nyåret infaller som bekant den 11 september varje år - utom när det är skottår då det infaller den 12 september. Däremot kan historiker inte förstå varför det etiopiska nyåret inte infaller i enlighet med den Julianska kalendern - alltså den 29 augusti. (Översättning från en etiopisk kalender på engelska; Ethiopia 1972 - Januari 1972-73/Tahsas 1964-65).

Amhariska ord

Ett av de vackraste orden jag vet på amhariska är Andeje. Hörde det när jag träffade min makes lillasyster 1958. Andeje var hennes smeknamn på storebror Bellete och kan översättas med *Min förste* eller *Min endale*. And-eje är egentligen ett smeknamn på Gud.

And = Ett, siffran 1

Je = Min

And-enja = den första (idrott, i mål ex.)

Jenja = vår

I begynnelsen var ordet = Askedemoukal nebb.

Det officiella språket i Etiopien är amhariska, som också är ett majoritets-språk. Utanför Etiopien talas amhariska uppskattningsvis av c:a tre miljoner emigranter i bland annat Sverige, USA, UK, Egypten och Israel.

Man använder sig av Geez – en etiopisk fonetisk skrift som lär vara det äldsta liturgiska språket och som fortfarande används i den etiopiska ortodoxa kyrkan. I dag används skriften för att skriva både amhariska och tigrinja i Etiopien och Eritrea, samt (enligt Wikipedia) en del mindre språk på Afrikas Horn.

Blommande meskelblommor runt det etiopiska nyåret

Foto: Pia Virving

Gotland kommer från Etiopien

Det kan tyckas osannolikt, men det berättade en arkeolog/historiker – jag minns att han hette Tony eller Tomas Carlsson - för några år sedan. Han kunde bevisa att Gotland kommer från Etiopien. Det var ett korallrev som lär ha slitits loss från Etiopien för några miljarder år sedan.

Demonstration i Stockholm den 4 september 1935

Det var ondskan i sin prydno, fast vi som är födda på fyrtioalet kanske inte förstod hur grymt det var. Min man född 1930 vet och minns. Han var fem år och flydde med föräldrar och syskon under senapsbomber och granater. Själv inser jag vidden av tragiken när jag läser böcker om det starka etiopiska folket som aldrig låtit sig förtryckas. Och är oerhört tacksam för att Etiopien och världssamfundet förlåtit de dramatiska händelserna som kanske bidrog till andra världskriget.

Den 4 september 1935 samlades man i Stockholm för en fredsdemonstration. Jag citerar: "... ett urgammalt, självständigt rike i Afrika, ett land som är medlem av Nationernas Förbund och vars regering eller folk ej på minsta vis givit ens skynten av en förevändning för ett krigiskt överfall från Italiens sida ... de italienska fascisterna förklarar öppet att överfallet på Abessinien helt enkelt är förestavat av den italienska arméns och fascismens maktbegär, och Mussolini själv har motiverat företaget med den storhetsvansinnige tyske diktaren Nietzsches berömda fras att "leva farligt" som övermänniskans speciella kännetecken ...Nietsche slutade på dårhuset, och Mussolini anstränger sig att förvandla hela sitt land och hela världen till ett dårhus".

Klippt ur boken *Häxnatt över Europa*, 1939 med underrubriken *Tal till kristna och hedningar* av Zeth Höglund. Boken finns i Antikvariat Bokstaden i Mellösa och i Röda Rummet i Uppsala.

Barbro Ergetie

Färg ger olika associationer

Den etiopiska flaggan har alltid varit grön, gul och röd. Det är en väldigt vanlig kombination av färger just på flaggor.

Naturligtvis är den etiopiska flaggan det första jag tänker på när jag ser tre oljetunnor i den etiopiska flaggans färger. Färger ger ofta psykologiska associationer och har symboliska betydelser.

Samma färgkombination återfinns i flaggor från bland annat Litauen, Ghana, Senegal, Kongo, Bolivia och ett flertal andra länder. Sökandet på Internet förklarar att i den ursprungliga etiopiska tolkningen står grönt för jorden och framtiden, gult för fred och kärlek, rött för styrka. Under orostider sades det att när flaggan vändes upp och ner med det röda fältet högst upp – då var det krig. Färgerna tolkades ursprungligen även som en symbol för den heliga treenigheten.

Urklippat från SvD

Så när jag ser bilden i SvDs Näringslivsbilaga den 27/3 och läser vidare är det inte bara en slump att färgerna på oljetunnorna är målade i just rött, gult och grönt. Reportaget handlar om Mohammed Hussein al-Amoudi (vars mor är från Etiopien och fadern från SaudArabien). Han ska sälja sitt jämförelsevis lilla företag Svenska Petroleum Exploration.

Barbro Ergetie

Intriger då och nu

Intrigen i Addis Abeba är sannerligen en boktitel som lockar till läsning. Speciellt nu när globala politiska intriger har blivit vardagsmat genom den snabba utvecklingen av elektroniken och överflödet av information i massmedia. Intriger har säkerligen funnits nästan så länge som människan funnits.

Den häftade lilla boken på 63 snabblästa sidor är författad av Arvid Svärd. En svensk missionär och senare i livet redaktör för baptisternas tidning Vecko-Posten. En av de få referenser om honom som jag hittar på Internet är ett citat från tidskriften Populär Historia 16 mars 2001. Där beskrivs i en av Svärds böcker *Det hände i Kongo* (1960) hur han på 1920-talet vid den lilla svenska missionsstationen i Semendua höll lektion om Afrikas geografi och historia för avslutningsklassen. Den svenske missionären

INTRIGEN I ADDIS ABEBA. Det är titeln på den spännande kortromanen med en omslagsbild illustrerad av K. Frykstrand utgiven BMS Bokförlags AB Stockholm.

pekade på kartan och visade de olika europeiska kolonialmakternas territorier. Större delen av Afrika var då fortfarande koloniserat.

Men *Intrigen i Addis Abeba* (1936) utspelar sig i dåvarande Abessinien mellan de två världskrigen. Det är en märklig historia som jag här bara citerar några läckra stycken ur.

”Stod inte hela den tidningsläsande och radiolyssnande mänskligheten med häpnad och med återhållen andedräkt och stirrade på den ”Nya blommans” unga stad på fjällplatån ovan Blå Nilens sagoomspunna källa? Gick det inte en

Tillbaka på skolan i Bishoftu

Utanför vårt rum på Officersklubben i Bishoftu blommar en stor rosa, marsipanliknande ros. Den raka stjälken skjuter upp ur ett blommande täcke av Flitiga Lisor i rött och rosa. Det är slutet av januari 2012. Vi är tillbaka igen.

Tiruneh Mengistu är inte längre rektor på vår skola. Han hade inte den rätta vidareutbildningen. Nu har han startat en liten försäljning av skrivmateriel. Butiken är kioskliknande. Han vrider runt nyckeln i hänglåset till ingången på ena sidan och vi hör honom stöka runt där inne, ser hur en bit av väggen dras åt sidan och där är han, fd rektor Tiruneh, färdig att expediera. Inne i mörkret skymtar vi skrivhäften i högar och bic-pennor i travar.

Vi var lite oroliga för hur det skulle bli med skolan och därför åkte vi ner, några stycken, varav fyra hade varit elever här på 1950-talet. I drygt tio år hade rektor Tiruneh varit den som hjälpt oss att kanalisera de f d ”Bishoftubarnens” bidrag till skolan. Pengar som gjort att hundratals elever kunnat gå här utan att betala ett berr för skrivhäften och pennor. Och som gjort att ännu fler fattiga elever dragits hit, flera från landsbygden runt omkring, med vetskap om att allt är gratis.

Forts. från sid 22

spörjande suckan genom alla folk: Vad skall ske på de solstekta abessinska bergen och i de stora törstens öknar vid dess gräns? Och vad skall detta som sker betyda för oss och för världen?

Nu var Addis Abeba ett äventyrens och äventyrarnas härläger, ett intrigspelets och ränkernas dunkla näste. Stadens främlingskvarter översvämmades av nykomlingar.

Det var journalister, som jagade sensationer för sina tidningar. Det var affärsmän som jagade olja i bergsskrevorna. Det var avskedade och

I onödan hade vi bekymrat oss. Tiruneh är inte den som lämnar någon i sticket. Speciellt inte 276 obemedlade elever.

Vi anlände en måndag. Redan dagen därpå har han planerat för en ceremoni på skolgården. 3 000 skrivhäften plus pennor ska högtidligen överlämnas av oss. Alla som varit på en skolgård i Etiopien vet hur det går till. Sången, armarna som böljar fram och tillbaka i takt med musiken, handklappningarna och hurraropen. Efter det att böckerna delats ut, även de fjorton lärarna inklusive den nya rektorn har fått ta emot skolmateriel, håller Tiruneh tal till eleverna.

Vi förstår inte amharinja, men vi vet ändå vad han säger. Han talar om vikten av utbildning, av att studera flitigt och att alla kan om de bara vill och kämpar.

I fem dagar umgås vi med Tiruneh och han förklarar för oss att han numera kommer att ha ännu mer tid att koncentrera sig på de barn som behöver hjälp. Något som också inbegriper privatundervisning för en del. Nej, Tiruneh överger inte sin skola och vi kan vända tillbaka hem och lugna resten av ”Bishoftubarnen” på hemmaplan.

Text: Pia Virving

Bild: Bert Ejner

utfattiga officerare från olika länder, som erbjödo ”Salomos son” sina tjänster. Det var hemliga agenter från Europa och Asien, vilka intresserade sig för nilvattnets reglering och dess inflytande på bomullsodlingen i Abessinien, Sudan och Egypten. Det var spioner ...”.

Ingenting verkar vara särskilt nytt under solen. Vill du låna den? Eller kanske vi kan scanna den lilla boken och lägga ut den på Tenaestelins hemsida. Med tillstånd från förlaget förstås.

Barbro Ergetie

Avbruten resa till västra Omo

I november 2011 reste jag, tillsammans med min bror Ragnar, till Etiopien för att i Håkan Pohlstrands regi besöka västra Omo och Omo National Park. En resa som fick omdirigeras på grund av bortregnade vägar och broar. Ett utdrag ur min dagbok:

Den 8-11 november

Tänk att vara tillbaka i Addis! Varje gång jag lämnar staden tror jag att det är för sista gången.

Redan på vägen in till hotellet kunde jag se den förändring som pågår, hur mycket som hänt sedan jag var där senast, i mars 2009. Ragnar kände inte igen sig alls, förståeligt nog. Han hade inte varit där sedan 1966.

Väl framme på hotellet och medan vi vände på vårt rum kunde vi sms:a hem till våra familjer i Sverige att vi satt vid poolkanten och att solen sken. Men solskenet skulle inte hålla i sig. Under de fyra dagar vi tillbringade i Addis regnade det mest varje dag. Vilket det inte ska göra i november.

Ragnar var ivrig att få besöka de platser han mindes sedan sitt besök för 45 år sedan. Han kom ihåg förvånansvärt mycket, trots att han då bara var 22 år. Vi hade avtalat med chauffören Gelebo att ta oss runt i sin bil i tre dagar.

Ragnar upptäckte att allt inte var som förr med alla dessa nya bostadsområden som växer upp runt Addis och nya vägar. Men det rivs lika mycket som det byggs nytt. Många hus som Ragnar mindes var borta. Bland annat det hus vi då bodde i vid Jimmavägen. Flera gator som Smuts Street, Churchill Road och området runt Ethiopia Hotel liksom vägen upp mot Arat Kilo, för att ta några exempel i centrala Addis, är kantade

av "korkoro"- staket, målade i gröna och gula ränder. Det betyder att allt bakom dessa staket ska rivas, förklarade Gelebo.

Låga hus rivs för att ge plats åt flervåningshus. Även Gelebo blev överraskad av att den populära restaurangen Blue Tops var borta. Vi hade tänkt äta lunch där, när vi besökt National Museum och Lucy. Men vart ska alla människor som bor och har bott bakom dessa staket ta vägen? Det är väl knappast för alla dem dessa nya moderna hus byggs på tidigare jordbruksmark i Addis utkanter.

Till och med gravplatser utryms för att ge plats åt nybyggnation. Det fick vi erfara när vi besökte Abebe Bikilas och Mammo Woldes gravar. Gravplatsen ligger centralt utmed Bishoftuvägen och arbetet var i full gång med att frakta bort gravar och gravstenar. Vart framgick inte. Abebes och Mammos gravar skulle dock vara kvar. Abebes grav pryds av en guldkimrande staty av honom i naturlig storlek i löparposition, barfota, och med avgjutningar i marken av nakna fötter. Mammos grav bredvid är betydligt enklare, en sarkofog i betong.

Vi åkte som sagt kors och tvärs genom Addis, nya vägar och överfarter höll på att konstrueras, nya avfarter var tillkomna och överallt dessa trafikstockningar och avgaser,

Abebe Bikilastatyn.

svarta dieselmoln som förpestar luften. Avgasrening och miljövänliga bränslen tycks inte ha introducerats i Etiopien.

Marcato var mer vidsträckt än jag mindes och där var trafiken helt igenproppad. Vi kom varken framåt eller bakåt och höll aldrig på att komma därifrån.

Då var det skönt att komma ut till Medhen Social Center och syster Senkenesh. Inom ALERT-området var det grönt och frodigt och livet tycktes gå i ett lugnare tempo. Se separat artikel om besöket hos syster Senkenesh på sidorna 10-11.

Den 12-21 november

Nu börjar resan som är anledningen till att vi kommit till Etiopien. Ragnar och jag ska, tillsammans med sex andra personer, resa med Håkan Pohlstrand och Brook Kassa till västra Omo och Omo National Park. Första etappen till Jimma är 350 km lång. I två Toyota Landcruisers kör vi ut på Ringroad via Makanissa till Jimmavägen genom nya bostadsområden, med mestadels tomma bostäder.

Odlingar med majs, teff och durra passeras. Röda pepparfrukter har lagts ut på tak och vid vägkanten för att torka. Vedhögar är utplacerade överallt. Små blå bajaj (trehjuliga bilar), ett tämligen nytt inslag i gatubilden, samsas om vägutrymmet med garris dragna av hästar, åsnor och kor. Samt människor på väg till lördagsmarknaden. Många kvinnor är heltäckta.

Vi stannar för lunch på Negash Lodge i Wolisso. Ett populärt utflyktsmål från Addis med pool uppvärmd av varma källor. I parken finns byggnader från olika delar av Etiopien. Men vi hade många mil att åka, så det blev inte tid för bad, även om poolen såg lockande ut.

Klockan kvart över fem körde vi in i Jimma förbi kaffepannan i rondellen. Tecknet på att vi kommit till kaffeland.

13 november. Jimma - Mezan Teferri. En sträcka på 220 km, som det tog drygt

Kaffepannan i Jimma.

åtta timmar att köra på serpentinvägar, upp och nerför berg med vackra dalar och frodig grönska, långa sträckor med vägarbeten. Förbi teplantager och kaffeodlingar.

Vi passerade Bonga, där Kristoffer Hylander forskar på mossor och den biologiska mångfalden i kaffebuskar (se artikel i Tenaestelin nr 2, december 2010, www.svensk-etiopiska.se). Utanför husen med planteringar och blommor låg kaffe på tork. Vi passerade såväl ett begravningsfölje som långa processioner av män, kvinnor med fina frisyrer och barn från Bench-folket i färggranna kläder. Få muslimska kvinnor. Därtill det vanliga inslaget av kor och får på vägen. Under en rast utmed vägen kom en grupp barn fram till oss. Inget ovanligt med det, med det som förvånade oss var en 11-årig pojke med en bibel på amharinja i handen som talade flytande engelska.

14 november. Mezan Teferri – Tum. Innan vi kunde tanka bilarna och lämna Mezan fick Håkan och Brook uppsöka ett myndighetskontor för att få tillstånd att köpa 35 liter diesel per bil. Ännu en dag skulle vi färdas på serpentinvägar med omväxlande asfalt, bra grusvägar, förbi vägarbeten, och förundras över hur vackert och bördigt Etiopien är.

Odlingar med majs, durra, sockerrör, kaffe, mango, papaya, bananer passerades. Det regn som fallit (men som inte borde ha fallit) hade förvandlat landskapet till gröna kullar och täta skogar, men också förstört vägar. Och det gav oss en föraning om vad som väntade på vår fortsatta färd. De sista

milen av denna dagsetapp på 225 km bjöd på djup lera och översvämmade vägar. På minst tio ställen fick vi forcera vägar som förvandlats till floder. Brook och Håkan klarade dessa svårigheter galant, med hjälp av fyrhjulsdrift. De fick också tillfälle att bistå en Toyota som fastnat i en flod. Under stort jubel från alla påhejare bogserade de upp jeepen på torra land.

Vi stannade även till hos guldgrävare i Tolgit. Detta område som anses ha stora guldfyndigheter har blivit ett Eldorado för Surma, Yangatum och Anuakfolken.

Väl framme i Tum, några mil från Sudangränsen, där asfaltvägen slutar, efter sju timmars resa, visade det sig att den tänkta platsen för vår första campingnatt regnat bort och träd låg över vägen. Vi fick sätta upp vår camp på en militärförläggning i Surma-Kibish. Våra förehavanden med att sätta upp tält och göra i ordning campen följdes nyfiket av Surma-folket. Vi uppvaktades av kvinnor med eller utan trä- och lerbrickor i underläppen och män beväpnade med Kalachnikovs. Barnen, många med kroppsmålningar, en pojke hade förvandlat sig till ett skelett, försökte så gott det gick att fånga vår uppmärksamhet med allehanda trick och danser.

När det mörknade begav sig besökarna hemåt och vi kunde installera oss i våra tält, inköpta i USA. Varje tält består av ett rum för två personer och ett för en person med en "hall" emellan. Mycket bekväma och med den stora fördelen att man kan stå upprätt.

15 november. Besök i Surma-by. På förmiddagen gjorde vi ett besök hos Surma-folket, i en by en halvtimmes resa från Surma-Kibish. Troligen första gången "ferenjis" besökt just denna by. Brook och Håkan brukar besöka en annan by, men dit gick det inte att ta sig på grund av allt regnande.

Även till den här byn var det inte så lätt att ta sig, vi åkte över stock och sten, ibland var det svårt att komma fram. Vi hade sällskap av den tolk Håkan och Brook brukar anlita och han fick föra långa förhandlingar om taxan

för fotografier. När alla var överens ställde de flesta sig villigt framför kamerorna.

Den tveksamhet några visat inför denna konstiga apparat byttes till förtjusning när de omedelbart kunde se bilderna på sina kamrater. Alla flockades runt fotografierna och skrattade lyckligt. Under tiden fortgick bylivet som vanligt, fick vi intryck av, ett gäng män spelade brädspelet "gebeta", kvinnorna malde majsmjöl och beredde "gomen" (spenat). Många av barnen hade målat ansiktet med prickar och ränder som de ville ha förevigat. Och de fick de. En del kvinnor med barn har läppbrickor, andra inte. Svårt att få reda på varför. Vi såg inga djur överhuvudtaget, inte ens en höna, i byn.

Efter lunch åkte Håkan och Brook iväg för att inspektera den sönderregnade vägen till Omo National Park och försöka göra den farbar.

Surma-Kibish person.

Här tar den planerade resan slut. Det visade sig att det inte går att komma vidare, trots mycket jobb att reparera vägen. Håkan och Brook beslutade att vi måste återvända till Jimma och sedan åka till Arba Minch nästa morgon.

Efter middagen tog vi en promenad in till byn Surma-Kibish för att titta på nattlivet. Mycket folk var i rörelse och i "tej bet" samlades män och kvinnor där man drack tej ur plåtburkar. Några av kvinnorna hade då tagit av sina läppbrickor. I byn såg vi också

kvinnor med de största läppbrickor Håkan sett någonstans.

16 november Surma-Kibish – Jimma. Vaknade klockan två på natten av en häftig regnskur som höll på i olika intensitet i ungefär en timme. Eftersom det nu är helt klart att vi inte kommer längre i den här delen av Omodalen fanns det inget att göra än att återvända till Jimma, en dagsresa på 400 km. Under resans första 52 km, som tog tre timmar, var vägen stundtals riktig svårframkomlig. Otaliga översvämmade vägstycken, stora lerområden, där bilarna sladdade. Trossen fick batterifel och fick bogseras en bit. Till slut kunde vi forcera den sista översvämmade vägbiten. Där stannade vi, tvättade av lera från skorna och åt medhavd lunch. Medan vi tuggade i oss vattenmelon kunde vi betrakta en mycket märklig fjärl, gula vingar i luften som kamouflerades till gröna löv när fjärlen landade på marken.

Vi fortsatte resterande 350 km på ömsom bra asfalt, bra grusväg, skumpig och dålig grusväg och långa sträckor med vägarbeten innan vi kom fram till Honeyland Hotel i Jimma. Resan tog tolv timmar. Håkan och Brook visade vilka duktiga förare de är som klarade alla ler- och vattenhinder.

Vi hade kört genom trakter med Surma, kvinnor med och utan läppbricka, Dizi, Minit och Bench. Det skulle finnas gott om leoparder som vi höll utkik efter, men vi såg bara en hyena.

17 november Jimma - Arba Minch. Vi körde västerut mot Rift Valley på zigzag grusväg, fantastisk natur, frodiga odlingar, höga berg. Det tog sju timmar till Sodo, där asfältvägen började. Nu förändras landskapet till lågländ och slätter, även bergen antar andra former och växtligheten utgörs av stora odlingar av bananer och bomull. Vi stannade på bron över Omo-floden, en vacker konstruktion, cirka 40 år gammal. Vakten, som inte hade något emot att vi fotograferade (vilket annars inte är tillåtet på broar), berättade att det 35 km neråt floden byggs en

ny bro i samband med ett kraftverksbygge i bergen. Vattnet kommer att stiga flera meter över nuvarande bro.

Efter stopp för förfriskningar på Bekele Mola i Sodo fortsatte vi mot Arba Minch. Längs Lake Abaya. Vår framfart dämpades av hjord efter hjord med kor, kor och åter kor, massor av getter, men inte så många får, på väg hem från vattning i Lake Abaya, mitt på vägen i båda riktningarna. Massor av människor, bl a Godyi och Wolaita var också i rörelse, på väg hem från marknaden. Den enda orm vi såg på hela resan utgjordes av en död pyton som låg till beskådande tvärs över vägen, till alla byns barns och ungdomars uppenbara skräck och förtjusning.

18 november. Arba Minch – Yabelo. Dorzefolket, som bor på 3000 meters höjd i Chenchabergen, är kända för sina vävnader. Tygerna tillverkas på traditionellt sätt. Kvinnorna spinner bomullen med slända, männen väver på en enkel vävstol sittande rakt på marken och styr processen med tårna. Vi fick veta att tygerna finns i fyra tjocklekar. Shema, som används i nationaldräkten, är tunnast, sedan netala och gabi i ökande grovlek, och boloko är kraftigast. De flesta tyger som finns på marknaderna i Etiopien är vävda här eller av de 10 000 Dorze – av totalt 36 000 – som arbetar i Addis. Pojkarna väver och flickorna slavarbetar 10 timmar med att bära ved.

Dorzefolket är även känt för sina speciella bostäder i högländsbambu, formade som elefanthuvuden. Se även hemsidan och Tenaestelin nr 1, 2009, där mitt förra besök hos Dorzefolket finns beskrivet.

Nästa anhalt blev Lake Chamo, där vi togs på en två timmars färd, i en enkel plåtbåt med soltak, för att titta på krokodiler och flodhästar. Efter allt regnande låg nu de sandbankar krokodilerna vanligtvis ligger och solar på under vatten, vilket gjorde att vi inte såg så många krokodiler eller flodhästar. Men vi såg i stället ett antal fågelarter och pelikaner som flög majestätiskt nära vattenytan.

Två tunga endemer. På vår fortsatta väg mot Yabelo hade vi turen att få uppleva två ”tunga endemer” som bara finns inom ett mycket begränsat område runt Yabelo och Mega, nämligen vitstjärtad svala och etiopisk bushkråka. Ett exemplar av den vitstjärtade svalan hade funnit ett hem i ett övergivet hus och alla fick tillfälle att ta foton när den vilade under dörren på trappsteget till huset.

Malakitungsfiskare. Foto: Håkan Pohlstrand.

19 november. Yabelo 220 km. Vulkankratern i Sodda blev ytterligare en plats att förundras över. Kratern innehåller salt som används som slicksten för djuren. Dykare hämtar saltet, åsnor bär det uppför en mycket brant dalgång. Det visade sig vara ett mycket populärt turistmål, många nyfikna hade samlats, massor av turistsouvenirer samt genuina kärll med pärlbroderier fanns till salu. På vägen därifrån såg vi två gerenucks och många Grant's gaseller. Vår medhavda lunch intog vi i skuggan av resliga termitstackar. Hur och varför så många termitstackar, både sterila och aktiva, samlats i just detta område är vi fortfarande inte på det klara med.

Under vår fortsatta färd träffade vi på fem unga vackert klädda Borana flickor. De var skygga först, men efter en stund tog de av slöjorna som täckte vackra och konstfulla frisyrier. De hade nu inget emot att bli

Borana flickor.

fotograferade och inte heller att sälja sina vackra pärlhalsband. De berättade att de kom från Doblock, 60 km söder om Yabelo.

Här skulle vi i alla fall få se vilda djur, zebror var utlovat. Men - de hade på grund av allt regnande flyttat upp i bergen. På väg tillbaka till campen behövde vi något att trösta oss med. Köpte kex och godis i en ”supermarket” som egentligen var stängd, men Brook kände ägarinnan som öppnade.

Söndag den 20 november. Yabelo – Awassa. Kaffet som odlas i Yirgacheffe anses som världens bästa. Naturligtvis stannande vi och drack utsökt kaffe där, på ett café med en prunkande trädgård, med bland annat blommande amaryllis. Lunch intogs på Dilla Tourist Hotel; tebs, injera, helstekt tilapia. Helstekt tilapia tycks vara något av en paradrrätt på restauranger som har tillgång till fisken. Denna var väldigt välstekt, köttet hade i stort sett grillats bort, vad vi fick var torkat skinn på fiskbenen. Ett annat ganska vanligt problem var att det inte fanns vatten i någon av toaletterna, trots ett ganska nybyggt hotell.

Haile's i Awassa. Det var bestämt att vi skulle tillbringa natten på Haile's Resort i Awassa. Ett hotell byggt av löparen Haile Gebrsellassie. Men det visade sig inte vara så lätt att ta sig dit. Alla gator i staden, som vuxit enormt sedan jag var där sist, var avspärrade och polis visade oss än hit, än dit. Så småningom nådde vi hotellet, som var enormt och lyxigt. En stor omställning från campinglivet. Anledningen till polis-pådraget visade sig vara att exil-eritreaner hade en konferens på hotellet.

Hailu's är stort, fint med bekväma sängar och pool, men ganska opersonligt, det kunde ligga var som helst. Men tur i oturen att vi bodde just här. Ragnar hade varit förkyld och hostat under större delen av vår resa, nu blev han sämre och hade feber. Att ligga i ett daggvått tält hade inte varit så bra.

21 november. Awassa – Langano. Nu inleddes den sista sträckan av vår resa. Trots att Ragnar fått medicin hade han fortfarande feber och mådde inte bra.

Vår första anhalt på resan mot Langano var fiskmarknaden i Awassa, där tilapia och cat fish fiskas med nät i små båtar. Sedan till Swayne's Hartebeest Sanctuary i Senkelle. Vi såg ett hundratal av dessa skygga endemer. I fjärran såg vi deras horn, de var dolda av högt gräs och vi fick vandra en bra bit för att kunna ta bilder av hela djuret.

Så till Shalla-Abiata-Langano National Park, där tältcampen en sista gång skulle sättas upp. Efter att all utrustning lastats av begav vi oss till Sabana Lodge i Langano, där Ragnar och jag hyrt ett rum i en bungalow med stor altan med utsikt över sjön. Restaurang i särskild byggnad.

Ragnar lade sig omedelbart. Vi andra gick de många trappstegen ner till stranden och badade. Vilken känsla att än en gång få sänka sig ner i det bruna vattnet. Langano är och har varit ett populärt utflyktsmål för Addis-bor och andra långt innan hotell fanns här, då campade man på stränderna. Sedan kom Bekele Mola Hotel på sextiotalet. Numera finns det otaliga hotell av olika standard och "sommarstugor".

Tisdag den 21 november. Langano – Addis. Ragnar hostar och är dålig i magen, men sover bra. Brook hämtar oss klockan sju och tar oss till campen för en sista gemensam frukost. Ser strutsar och tre Grant's gaseller på väg till campen. Efter frukost packas campen ihop och vi tar farväl av kocken Asfaw och allt-i-allon Tigistu. Båda mycket vänliga och hjälpsamma, har varit med Håkan länge.

Vi åker till Abiata och tittar på flamingo, stora och små. Ser också tranor och en flock Grant's gaseller, många honor och en bock som verkar intresserad av honorna. Sedan till Shalla, stannar en lång stund vid varma källorna i närheten av den gamla campingplatsen. Minnen från 60-talets campingutflykter, favoritsysselsättningen under lediga dagar, dyker upp. Floden tycks ha krympt,

Varma källorna vid Lake Shalla.

färre träd, många människor har flyttat in, mycken boskap.

Sjön och bergen är sig lika. Stannar vid utsiktsplatsen med en fantastisk vy över hela sjön. Vidare mot Lake Zwai, förbi mängder av blomsterodlingar. Till Addis på Butajiravägen, stannar i Tiya och nya utgrävningar. (Se även här Tenaestelin nr 1, 2009, på hemsidan). Sedan Jimmavägen och parallellväg till Bishoftuvägen till Hilton i Addis.

Här skildes gruppen och vi fortsatte alla åt vart sitt håll. Några åkte tillbaka till Sverige och Norge, någon till Indien och Ragnar jag till Zanzibar, efter en dags uppehåll i Addis där Ragnar besöker läkare som konstaterar att han har lunginflammation. Det tog två antibiotikakurer innan han var på benen och kunde njuta av Zanzibar.

Ingegerd Nylander

*Svensk-Etiopiska
Föreningen*

Protokoll fört vid Svensk-Etiopiska Föreningens årsmöte den 5 maj 2012

§ 1 Mötets öppnande

Föreningens ordförande Håkan Pohlstrand öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

§ 2 Årsmötets rätta utlysande

Årsmötet godkände utlysande av årsmöte.

§ 3 Mötesordförande, mötessekreterare

Håkan Pohlstrand valdes att leda årsmötesförhandlingarna och Ingegerd Nylander valdes till sekreterare.

§ 4 Justerare av årsmötesprotokollet

Lars Davidsson valdes att jämte mötesordföranden justera protokollet från årsmötesförhandlingarna.

§ 5 Verksamhetsberättelse och resultaträkning

Per Wallgren och Örjan Åkerrén kommenterade föreningens resultat och balansräkning för år 2011. Utbetalning till Aira-sjukhuset belastade Karin Mobrinks fond. Utbetalning till Medhen Social Center har gjorts från bankkonton i stället för fonder, då värdet på fonderna stått stilla eller sjunkit. Verksamheten gick med en förlust på 20.258 kr och fonderna med 121.822 kr. Likvida medel uppgick vid årsskiftet till 60.766 kr.

Kostnaderna för medlemstidningen Tenaestelin inklusive distribution har efter övergången till färgtryck ökat med ca 15.000 per år, från ca 35.000 per år till ca 50.000 kr. Medlemsavgifter 2011 utgjorde 66.540 kr.

Bedömningen är dock att den ökade kvaliteten är värd den ökade kostnaden. Att sända tidningen per mail till dem som har tillgång till internet skulle endast sänka kostnaderna marginellt, eftersom layout och tryckkostnader kvarstår. Samtidigt skulle en sådan åtgärd väsentligt öka det administrativa kravet på redaktionen och styrelsen. Därför ansågs en sådan lösning som

orealistisk i proportion till den arbetsinsats den skulle kräva.

Handlingarna godkändes.

§ 6 Revisionsberättelse

Revisionsberättelsen föredrogs av revisor Eric Renman. Räkenskaperna befanns vara i god ordning. Revisionsberättelsen godkändes och lades till handlingarna.

§ 7 Ansvarsfrihet

Årsmötet fastställde resultat och balansräkning för år 2011.

Årsmötet gav styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2011.

§ 8 Medlemsavgift

Astrid von Rosen väckte frågan om vad som händer med föreningen om fem till tio år. Medlemsantalet sjunker och nyrekrytering av medlemmar är en viktig prioritet. Hon föreslog att en Framtidsgrupp utses med uppgift att diskutera och komma med förslag till hur föreningen kan utvecklas. (Se Övriga frågor). Efter diskussion om höjning av medlemsavgiften, beslutade årsmötet att höja till 250 kr per hushåll för 2013. Vid nästa årsmöte skall även en differentierad medlemsavgift, med lägre avgift för medlemmar under t ex 25 år, diskuteras.

§ 9 Val av styrelse för perioden 2012-2013

Valberedningens ledamöter Astrid Assefa och Astrid von Rosen föredrog valberedningens förslag till styrelse.

Håkan Pohlstrand, Biniyam Wondimu, Wessen Beshah, Per Wallgren, Ingegerd Nylander kvarstår ytterligare ett år. Omval av Sven Britton, Sonja Pohlstrand, Örjan Åkerrén och Jan Olof Gustavi på två år.

Håkan Pohlstrand avgår som ordförande. Biniyam Wondimu valdes till ordförande på ett år.

Förslaget godkändes av årsmötet.

§ 10 Revisorer

Eric Renman kvarstår som ordinarie revisor ytterligare ett år. Omval av Åke Clason som ordinarie revisor på två år. Kalevi Tikkanen kvarstår som revisorssuppleant i ett år.

§ 11 Valberedning

Astrid Assefa och Astrid von Rosen omvaldes till ordinarie ledamöter i valberedningen på två år. Seife Tuuloskorpi, suppleant, har ett år kvar på mandatet.

§ 12 Redaktionskommitté

Till redaktionskommitté omvaldes Ingegerd Nylander, Pia Virving, Sven Britton, Barbro Ergetie på ett år. Martin Hydén, webbmastar för föreningens hemsida, omvaldes på ett år.

§ 13 Tenaestelin

Från nr 1, 2011 trycks tidningen i färg, en kvalitetshöjning, men även en kostnadshöjning. Se även § 5 ovan.

Ingegerd Nylander påminde om att Tenaestelin är en medlemstidning och uppmanade alla som har uppslag till artikel, eller saknar belysning av något ämne att antingen skicka in ett manuskript eller höra av sig till någon i redaktionskommittén.

§ 14 Stipendiefonden

Andra årets bidrag på 15.000 kr har betalats i januari 2012 till Medhen Social Center för stöd till ungdomar som studerar vid universitet och college. Nio studenter, åtta flickor och en pojke, har antagits för högre studier. Ingegerd Nylander besökte MSC i november 2011 och fick då tillfälle att prata med tre av flickorna som studerade till civilingenjör, agronom och inom data-administration. Ett mycket inspirerande möte med tre flickor med ambitioner.

Till Föreningen Hylte hjälper Debre Zeyt har 10.000 kr utbetalats till deras mikrolånsprojekt.

§ 15 Karin Mobrings Stiftelse

Stödet till Fattigfonden vid Aira-sjukhuset har i år betalats ut för det tredje året enligt ett beslut om att stödja verksamheten i tre år (2010-2012). Hittills har 75.000 kr utbetalats, varav 25.000 kr under år 2010 från föreningens bankkonto till följd av låga aktiekurser. (Jämför med § 5 ovan.)

Dr Erik Erichsen och hans hustru Senait blir kvar på sjukhuset i minst ytterligare två år. Årsmötet beslöt att fortsätta stödet till Aira-sjukhuset i ytterligare en treårsperiod (2013-2015).

§ 16 Trädplanteringsprojektet

Biniyam Wondimu har nyligen besökt Entottoområdet där Svensk-Etiopiska Föreningen stöder plantering av inhemska träsorter. Han berättade att det redan märks en otrolig skillnad. Fåglar har återvänt och de vattentäcker som försvann när eukalyptsträden planterades har återkommit, nu är det sex mot tidigare tre, som används för bevattning av planteringarna. Det beräknas ta fyra år för träden att växa upp. Stora utvecklingsprojekt är på gång för området: om fem till sex år ska det vara möjligt att promenera hela vägen från staden upp till Entotto. Promenadvägen kommer att kantas av serveringar och affärer.

Ungefär 20.000 kr har skänkts till trädplanteringsprojektet i stället för blommor till minnet av Carl Moritz Wallgen och Siw Wästberg.

Biniyam uppmanade alla som besöker Addis att kontakta Ethiopian Heritage Trust för ett besök i området. De välkomnar besök och hämtar med bil.

Under 2011 skickades 20.000 kr till projektet.

§ 17 Motioner till årsmötet

Inga motioner hade inkommit.

§ 18 Övriga frågor

Framtidsgrupp: Valberedningen – Astrid Assefa och Astrid von Rosen – bildade under mötet en grupp bestående av Jan Olof Gustavi, styrelseledamot och sammankallande, Azeb Binega, Meaza Alemu Sjöman, Freja Wallgren, Wubishet Aseffa och Yosef Yohannes.

Jan Olof Gustavi gör förslag till riktlinjer för arbetsgruppen.

§ 19 Mötets avslutande.

Mötesordförande Håkan Pohlstrand avslutade mötet och framförde ett varmt tack till styrelseledamöter, valberedning, revisorer samt redaktion för det gångna verksamhetsåret.

*Stockholm den 5 maj 2012
Håkan Pohlstrand, Ordförande
Ingegerd Nylander, Sekreterare
Lars Davidson, Justerare*

Returförsändelser skickas till

Pris 80 kr

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40 L
741 42 Knivsta

Trädplanteringsprojektet

Stödet till planteringen av inhemska trädsorter på Entoto fortsätter. 10.000 kr har utbetalats vid två tillfällen under 2011. Plantorna växer och miljön kring planteringarna har förbättrats med ökad växtlighet mellan träden och fåglar som återkommit. Bidrag fortsätter också att komma in. I stället för blommor vid begravingar av närstående har medlemmar önskat att bidrag sätts in till Trädplanteringsprojektet. Vi tackar bortgångna Carl Moritz Wallgrens och Siw Wästbergs familjer för stöd till projektet.

Ethiopian Heritage Trust som ansvarar för trädplanteringsprojektet avser att även starta ett projekt för att bevara gamla värdefulla byggnader i hela Etiopien.

Biniyam Wondimu kallar sin bild "Den gröna öknen", men nu försvinner eukalyptusen successivt till förmån för inhemska trädsorter.

Konstnären Afewerk Tekle avliden

En av Etiopiens mest kända målare och skulptörer Afewerk Tekle har avlidit den 11 april 2012 i en ålder av 80 år. Han var född i Ankober den 22 oktober 1932.

Hans mest kända verk är den 150 kvadratmeter stora glasmålningen i entrén till Africa Hall i Addis Abeba.

Restaurang EthioStar deltar i Smaka på Stockholm i Kungsträdgården

Den 1- 6 juni 2012 deltar EthioStar med etiopisk mat, dansuppträdanden, traditionell kaffeceremoni i Kungsträdgården i Stockholm. Se även www.ethiostar.se